

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8774/2022
06.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Бранко Јовановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9291/19 од 02.12.2020. године, у седници одржаној 06.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9291/19 од 02.12.2020. године, у преиначујућем делу и одлуци о трошковима поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 1540/15 од 01.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде штете у виду изгубљене добити за разлику између орочене девизне камате и камате на штедне улоге по виђењу по уговорима и за период ближе означен у том ставу изреке, исплати износ од 7.951,46 евра, са затезном каматом од 26.03.2014. године до исплате и износ од 1.559,63 евра са затезном каматом од 26.03.2014. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужена обавезе да јој на име накнаде штете на име годишњег закупа сефа исплати износ од 5.000,00 динара, са законском затезном каматом од 19.05.2014. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужена обавезе да јој на име накнаде штете у виду изгубљене зараде за период од 01.03.2011. године до 01.04.2011. године исплати износ од 379.463,62 динара, са законском затезном каматом од 13.04.2011. године до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, тужиља је обавезана да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 52.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9291/19 од 02.12.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је тужена обавезана да тужиљи на име накнаде штете у виду изгубљене зараде у периоду од 01.03.2011. до 01.04.2011. године, исплати износ од 379.463,62 динара, са законском затезном каматом од 13.04.2011. године, до исплате. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу четвртном изреке, тако што је тужена обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 135.100,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 6.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу и одлуци о трошковима поступка, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је оценио да је ревизија тужене дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон) испитао је побијану пресуду применом члана 408. тог закона и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизији суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је 01.10.2008. године, засновала радни однос у ИПМ „ББ“ као руководилац на одређено време од 4 године, са платом од 5.000 евра месечно. Решењем Вишег суда у Београду Ки 165/11 од 03.03.2011. године, тужиљи је одређен притвор који је укинут решењем истог суда Ки 165/11, Кв1 410/11 од 01.04.2011. године. Пресудом Вишег суда у Београду К 691/11 од 06.11.2013. године, тужиља је ослобођена од оптужбе да је извршила кривично дело злоупотребе положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ РС и ова одлука је постала правноснажна дана 12.06.2014. године. Одлуком послодавца ИПМ „ББ“ од 14.03.2011. године, тужиља је удаљена са рада од 01.03.2011. године, када је лишена слободе због одређеног притвора, док притвор траје, са правом на накнаду зараде у висини од 1/4 основне зараде која јој је исплаћена за март месец 2011. године, у износу од 126.487,88 динара, што одговара динарској противвредности новчаног износа од 1.250 евра обрачунатог по средњем курсу на дан 13.04.2011. године, као дана исплате. Вештачењем је утврђено да је разлика у заради тужиље за март 2011. године износ од 3.750,00 евра који на дан исплате зараде 13.04.2011. године, у динарској противвредности износи 379.463,62 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиље за накнаду штете у виду изгубљене зараде, као неоснован, налазећи да тужиљи као запосленој за време привременог удаљења са рада, због боравка у притвору у складу са чланом 169. Закона о раду, припада разлика између износа накнаде зараде примљене по основу члана 168. овог закона и пуног износа

основне зараде ако је кривични поступак против ње обустављен правноснажном одлуком или ако је правноснажном одлуком ослобођена од оптужбе, али да тужена није пасивно легитимисана за исплату разлике у заради, јер је тужиљин послодавац умањио зараду поступајући на основу законских овлашћења.

Другостепени суд је изразио супротно становиште у погледу захтева тужиље за накнаду штете у висини разлике између примљене зараде и пуног износа основне зараде, налазећи да је тужена у обавези да тужиљи исплати утврђени износ разлике као лицу неосновано лишеном слободe у смислу члана 18. Законика о кривичном поступку, будући да одредбе Закона о раду (чланови 168. став 2. и 169.) прописују да накнаду зараде исплаћује послодавац на терет органа који је притвор одредио, што значи да стиче право регреса према туженој. У ситуацији када послодавац запосленом није исплатио разлику зараде, запослени има право избора да зараду потражује од свог послодавца или од тужене као накнаду штете. Зато је првостепена пресуда у наведеном делу преиначена и тужбени захтев усвојен.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда је правилно.

Према члану 35. став 2. Устава Републике Србије, свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете која му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе. По члану 18. Законика о кривичном поступку, лице које је неосновано лишено слободe или осуђено за кривично дело има право на накнаду штете од државе и друга права прописана законом. Према члану 168. став 2. Закона о раду, накнада зараде за време привременог удаљења са рада у смислу члана 166. овог закона исплаћује се на терет органа који је одредио притвор, а по члану 169. запосленом за време привременог удаљења са рада, у смислу чл. 165. и 166. овог закона, припада разлика између износа накнаде зараде примљене по основу члана 168. овог закона и пуног износа основне зараде, ако кривични поступак против њега буде обустављен правноснажном одлуком, или ако правноснажном одлуком буде ослобођен оптужбе, или је оптужба против њега одбијена, али не због ненадлежности. У овој чињенично-правној ситуацији, тужиља је правноснажном пресудом кривичног суда ослобођена од оптужбе да је извршила кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица, из чега следи да је неосновано лишена слободe одређивањем притвора, због чега је удаљена са рада док је притвор трајао, са правом на накнаду зараде у висини од 1/4 основне зараде. Притвор је одређен од стране државног органа, па тужена одговара за штету коју је тужиља претрпела у висини разлике умањене зараде која јој је исплаћена за време привременог удаљења са рада и пуног износа основне зараде. На основу потврде ИПМ „ББ“ од 29.09.2014. године, утврђено је да је тужиљи запосленој на радном месту генералног директора исплаћена накнада зараде за март месец 2011. године, у износу од 126.487,88 динара, што одговара динарској противвредности новчаног износа од 1.250 евра обрачунатог по средњем курсу на дан исплате, док је вештачењем утврђено да разлика до пуног износа основне зараде за март 2011. године износи 3.750 евра, што је у динарској противвредности на дан исплате зараде 13.04.2011. године 379.463,62 динара. Тужена у поступку није доказала супротно, да је послодавац исплатио тужиљи разлику до пуног износа основне зараде на терет органа који је одредио притвор, па су као неосновани оцењени ревизијски наводи којима се оспорава утврђено чињенично стање, као и правилна примена материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић